

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Uigesimaq[ui]nta de officijs clericoru[m] incipie[n]do ab ostiario [et] asce[n]dendo vsq[ue] ad ep[iscopu]m. Circa mediu[m] distinctionis inchoat. xiiij. precepta regule apostolice. Et p[ro]sequit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62466](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62466)

Electis. Et Casus. hoc capi. diuidit in duas partes. In prima ostendit fiduciam que officia pertineant ad singulos ordines. In secunda ibi: hi sunt ordines. ostendit quod quatuor dignitates debent esse sub episcopo in ecclesia maiori: scilicet archidiaconus, archi-

q. Et sacrificij, portandi ad altare. r. Et iurgia. hic videt quod archidiaconi habeant ordinariam iurisdictionem: et quod possint interdicere clericos: et suspendere vel excommunicare: vt. lxxij. distinc. si in plebibus. et extra de penit. licet. et est de exco. prela. ad hoc. et de off. delega. lxxij. et de pceden. ferre. et est de offic. cum vniuers. lxxij. contra. r. vij. distinc. nullus. et est de offic. archi. ca. lxxij. distinc. vij. de vicario est. lxxij. cap. i. et est de offic. archi. ca. lxxij. ergo habet delegatam iurisdictionem tam iurisdictionem ordinariam. Sed hoc dico quod archidiaconus habet ordinariam iurisdictionem: et quod legitur extra de offic. archi. lxxij. intelligi cum archidiaconus extendebat manum ad ea que sibi non competebant ex officio nisi consuetudo prescripta vel generalis aliarum ecclesiarum illius diocesis. Nec ob id dicitur esse vicarius eius: quod non est ordinarius iudex. na. et vicarius iudex alicuius ecclesie pertinetus dicitur et ordinarius: vt est de preben. de monachis. Sic videtur quod vicarius iudex ordinarius huiusmodi: quod ex eo patet, quia interponitur decretum de non alienandis rebus minoribus. C. de off. eius qui vic. alie. gerit. lxxij. sed hoc non potest facere si haberet delegatam iurisdictionem: vt. ff. de offic. eius cuius est iurisdic. lxxij. videtur in eo hoc quod habeat delegatam iurisdictionem: appellatur ab ipso ad archiepiscopum: vt extra de preben. reme. sed si haberet ordinariam iurisdictionem, gradat fieret appellatio: vt. ij. q. c. vij.

Nota dicitur licet.

Preterea factitatis tue literis gauisus sum, quod optata salute tua carum relatum cognoui. De his autem que in consequentibus insinuare eloquij tui sermo studuit gratias ago deo: quod sollicitudinem officij pastoralis impendis. qualiter et quod ecclesiastica officia ordinantur, perquiris: et ly omnia pudetie tue sint cognita, tui quod affectu fraterno me consulis, et parte qua valeo expeditam: et de omnibus ecclesie gradibus quid ad vniuersos pertineat eloquar. **A**d ostentium namque pertinet clauis ecclesie, vt claudat et aperiat templum dei: et omnia que sunt intra et extra custodiat: fideles recipiat: excommunicatos et infideles exco. **A**d exco. stiam pertinet exco. simos me mouit retinere, manusque super energuminos et catechumenos in exco. zando imponere. **A**d acolythos pertinet preparatio luminario: in sacramento ipse cereum portat. ipse suggestis pro eucharistia subdiaconus preparat. **A**d psalmistam pertinet officium canendi: scilicet dicere benedictiones, laudes, sacrificium, responsoria, et quicquid pertinet ad canendi partem. **A**d lectorem pertinet lectiones pronuntiare: et ea que prophete vaticinantur populis predicare. **A**d subdiaconum pertinet calicem et patenam ad altare christi deferre, et leuitis tradere: eius ministrare: vicolum quoque et aquam mantile et manutergium tenere: episcopo presbyteris et leuitis pro lauandis ante altare manibus aquam prebere.

Ad diaconum pertinet assistere sacerdotibus et ministrare in omnibus que aguntur in sacramentis christi: in baptismo sine in chrismate, et patena et calice: oblationes quoque inferre et disponere in altari: componere etiam mensam dei, atque vestire: crucem ferre: et predicare euangelium et apostolum ad populum, nam sicut lectoribus veteris testamentum, ita diaconibus nouum predicare preceptum est. ad ipsum quoque pertinet officium precum et recitatio nominum. ipse premonet aures habere ad deum ipse hortatur clamare: ipse donat pacem: et ipse annuntiat. **A**d presbyterum pertinet sacrificium corporis et sanguinis domini in altario dei conficere: orationes dicere: et benedicere dona dei. **A**d episcopum pertinet basilicam consecratio, unctio altaris: et consecratio chrismatum: ipse predicat officia et ordines ecclesiasticos distribuit: ipse sacras vigines benedicit: et dum precesserit vniuersos in singulis ordinibus, iste tamen est preordinator in cunctis. **I**bi sunt ordines et ministeria clericorum: qui tamen auctoritate pontificali, in archidiaconi cura, pumicerij et thesaurarij sollicitudine diuiduntur. **A**rchidiaconus enim imperat subdiaconibus et leuitis, ad que ista pertinet ministeria: ordinatio vestimenti altaris a leuitis: cura incensum: sacrificij necessaria sollicitudo: que leuitari ad populum euangelium legat: que preces dicat, seu responsoria in diebus diebus aut solemnitatibus deceret. Sollicitudo quoque parochiarum et ordinatio et iurgia ad eiusdem

anteriorum. Item alia ratione videtur hoc quia nisi de...

Collato. Scilicet orationes. Si enim, id est pulchro campanarum...

pertinent curam: p reparandis diocesis basilicis ipse suggerit sacerdoti...

nunciat sacerdoti. epistolas episcopi pro diebus ieiuniorum parochianis...

Ab archidiacono nunciantur epo excessus diaconorum. Ipe demum faceret in sacra...

est etiam alia distinctio episcoporum, presbyterorum, diaconorum, quam fecit Clemens in epistola sua...

Quid ad episcopum, quid ad presbyterum, quid ad diaconum audire oportet.

Audire episcopum attentius oportet et ab ipso suscipere doctrinam...

Quid ad episcopum, quid ad presbyterum, quid ad diaconum audire oportet.

Quid ad episcopum, quid ad presbyterum, quid ad diaconum audire oportet.

Quid ad episcopum, quid ad presbyterum, quid ad diaconum audire oportet.

Quid ad episcopum, quid ad presbyterum, quid ad diaconum audire oportet.

Quid ad episcopum, quid ad presbyterum, quid ad diaconum audire oportet.

Quid ad episcopum, quid ad presbyterum, quid ad diaconum audire oportet.

Quid ad episcopum, quid ad presbyterum, quid ad diaconum audire oportet.

Quid ad episcopum, quid ad presbyterum, quid ad diaconum audire oportet.

Quid ad episcopum, quid ad presbyterum, quid ad diaconum audire oportet.

Quid ad episcopum, quid ad presbyterum, quid ad diaconum audire oportet.

Alit accipit. l. bi. con. tuma. ces. ar.

Fatu. ra equi. pollet digni. tan.

Adire. r. a. opot. tet. subditos.

Ad est. holam.

hinc etiam. Respicit ad id quod dicitur: si ex delibe- ratione. Joan. d. Criminaliale id est culpe asiduitas et contemptus...

etiam August. ait. Nullum peccatum est adeo veniale quod non fiat criminale dum placet. Illas ca demum significat que semel commissa ad damnationem sufficiunt. Multa enim ex deliberatione procedunt...

rationem facere videamur breuiter dicam que illa sunt: sacrilegium, homicidium, adulterium, fornicatio, falsum testimonium, rapina, furtum, superbia, inuidia, auaritia, et si longo tempore teneatur...

sed in pro veniali. Alii dicunt quod si aliquis cepit penitenciam pro mortali, et non perficit hic penitentiam, perficit ne aliam in purgatorio...

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

quod vir non potest cognoscere vtorie quem venialiter peccat: ut dicitur in dist. xij. neri. o. d. d. cetero. Supple et causa reddendi debiti. p. Neglexerit, hoc est in peccato mortale: ut. x. dist. peccatum.

